

Klomifen Sitrat ve Ananeseali

Ahmet ESMER*
Eftal ERDOĞAN**

ÖZET

Klomifen ile ovulasyon induksiyonu sonucu oluşan bir ananeseali olgusu sunulmuş ve ilgili literatür gözden geçirilmiştir.

SUMMARY

Clomiphene Citrate and Anancephaly

A case of anancephaly following ovulation induction with clomiphene, is presented and related literature is reviewed.

Klomifen sitrat (klomifen) günümüzde ovulasyon induksiyonunda yaygın olarak kullanılan bir ilaçtır. Klomifen tedavisi sonucu oluşan gebeliklerde çoğul gebelik, abortus ve hiperstimülasyon olayları normalden daha sık görülmektedir. Klomifenden sonra oluşan molhidatiform olayları¹⁻²⁻³ ve ananeseali olguları literatürde mevcuttur⁴⁻⁸. Biz de klomifen tedavisi sonucu oluşan bir ananeseali olgusunu takdim ediyoruz.

OLGU

Bayan N.Y. Prot. No. 192136, 26 yaşında, 2 yıllık evli olan hasta 1-3 ay arasında adet görmektedir. Olgunun servikal müküs muayeneleri ve bazal temperatür taylorleri ile anovulatuvar sıklusa sahip olduğu tespit edildi. Histerosalpingografisinde uterus ve tüpleri normal bulundu. Eşinin spermogramı normal sınırlar içinde idi. Hastanın geçirilmiş gebeliği yoktu, hastaya iki siklus 50 mg ve 1 siklus 100 mg klomifen uygulandı. 100 mg lık klomifen uygulamasından sonra hamile olduğu saptandı. Son adet tarihi 2 Mart 1984 idi. Hastanın takiplerinde 8. gebelik ayına kadar vitamin dışında herhangi bir ilaç kullanılmadı. Fetusun beklenenden daha küçük olması ve prezantasyonunun tam olarak anlaşılammaması nedeniyle uygulanan ultrasonografide ve direkt batin grafisinde ananesealinin tespit edilmesi üzerine Uludağ

* Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

** Uzm. Dr.; Orhaneli Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı.

Universitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniğine yatırıldı ve 12.11. 1984 de 1500 gram ağırlığında anensefalik bir erkek çocuğu doğurtuldu.

TARTIŞMA

Anensefalinin oluşumu hakkında birçok neden ileri sürüldüğü halde etyoloji halen karanlıktır. Araştırmacılar, neden olarak genetik ve çevre faktörleri dahil birçok faktörün bir arada olması gerektiği konusunda birleşmektedir. Bazı teratojenik nedenlerin babadan kaynaklandığı ihtimali de ileri sürülmüştür. Ovulasyon indüksiyonu için kullanılan ilaçlar da anensefalide suçlanmaktadır^{5.6.7.9}. Ovulasyon indüksiyonu ile oluşan gebeliklerde gelişen santral sinir sistemi anormallikleri klomifen sitrat dışında kullanılan ilaçlar ve diğer faktörlere de bağlı olabilir. Hastaların subfertilitesi ve gebelikte kullanılan antiemetikler etyolojide rol oynayabilmektedir⁴. Ovulasyon indüksiyonunda da fertilizasyondan veya implantasyondan önce ovumda meydana gelebilecek anormallikler, yaşlı sperm veya yaşlı ovum anensefalinin gelişmesine neden olabilir. Ancak diğer yandan ovulasyon indüksiyon sonucu oluşan gebeliklerden sonra olan abortuslarda çok sayıda kromozomal anomali saptanmıştır¹⁰.

Klomifen ile yapılan ovulasyon indüksiyonundan sonra oluşan anensefali vakalarının literatürde az sayıda olmaması bize klomifenin anensefali etyolojisindeki rolünün kulak ardı edilmemesi gerektiğini düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

1. MILES, P.A., TAYLOR, H.B., HILL, W.C.: Hydatidiform mole in a clomiphene related pregnancy. *Obstet. Gynecol.*, 37: 358, 1971.
2. SCHNEIDERMAN, C.I., WAXMAN, B.: Clomid therapy and subsequent hydatidiform mole formation. *Obstet. Gynecol.*, 39: 787, 1972.
3. WAJUTRAUB, G., KAMAR, R., PARDO, Y.: Hydatidiform mole after treatment with clomiphene. *Fertil Steril.*, 25: 904, 1974.
4. JAMES, W.H.: Anencephaly, Ovulation Stimulation and Subfertility, *Lancet*: 916, 1973.
5. BIALE, Y., LEVENTHAL, H., ALTARAS, M., BEN - ADERET, N.: Anencephaly and Clomiphene - Induced Pregnancy: *Acta. Obstet. Gynecol Scand.*, 57: 483-484, 1978.
6. SANDLER, B.: Anencephaly and ovulation stimulation, 2: 379, 1973.
7. DYSON, J.L., KOHLER, H.G.: Anencephaly and ovulation stimulation. 1: 1256, 1973.
8. SINGH, M., SINGHI, S.: Possible relationship between clomiphene and neural tube defects. *J. Pediatr.* 93(I): 152, 1978.
9. BARRETT, C., HAKIM, C.: Anencephaly, ovulation stimulation, subfertility and illegitimacy. *Lancet* 2: 916, 1973.
10. BOUE, J.G., BOUE, A.: Increased Inenquency of Chromosomal anomalies in abortions after induced ovulation, *Lancet*, 1: 679, 1973.

Doç. Dr. Ahmet ESMER
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kadın Hast. ve Doğum Anabilim Dalı
BURSA